

Antikrångel - välfärden med kärnuppdraget i fokus

Presentation av slutrapport

November 2025

Hantering av
riktade statsbidrag
kostar 0,5 - 1,6
miljarder kronor
per år

Central
administration - den
snabbast växande
personalkategorin

Hur kan överadministration och krångel i kommuner och regioner minskas?

En detaljplan
kräver i genomsnitt
7,7 utredningar

Ersättning för en
sjukresa - en tio-
stegs raket

Krångliga
inloggningar stjäl
2 000 heltidstjänster
inom hemtjänsten

Om programberedningen

Pågick oktober 2024 – oktober 2025, på uppdrag av SKRs styrelse.

Ella Kardemark (KD), ordförande

Elizabeth Peltola (C), vice ordförande

och ledamöter från MP, L, M, SD, S och V

Därutöver:

- referensgrupp (kommuner och regioner, Statskontoret, forskare)
- funktionsbrevlåda (över 70 inspel)
- medlemsnätverk
- externa experter

Vad är "överadministration" och varför uppstår den? (och finns det "underadministration"?)

Rekommendationer av olika svårighetsgrad

Enkla

kan genomföras inom ramen för befintlig organisering, mandat och lagstiftning

Svårare

kräver samagerande, avvägningar mot andra värden och evt. lagändringar

System- brytande

kräver förändringar i etablerade institutionella strukturer, och förutsätter bred politisk samsyn

Detta kan kommuner och regioner göra

- Enkelt 1. Sätt fingret på lokal övertolkning och överimplementering
- Enkelt 2. Förenkla långa och krångliga processer
- Enkelt 3. Inför beprövade digitala och AI-baserade lösningar inom bl.a. bygglov och maskning
- Enkelt 4. Använd gemensamma standarder som möjliggör automatisering
- Enkelt 5. Dela på resurser och funktioner inom tillstånds- och tillsynsverksamhet
- Svårare 6. Förenkla den lokala politiska styrningen
- Svårare 7. Värna kärnverksamheten och motverka mittokrati

Detta kan staten göra

- Enkelt 8. Tak, golv och en enklare hantering av riktade statsbidrag
- Enkelt 9. Minska uppgiftslämnarbördan och sätt verksamhetsnyttan i fokus
- Svårare 10. Standardisering och investeringar i gemensam digital infrastruktur
- Svårare 11. Ge myndigheterna i uppdrag att förenkla för kommuner och regioner
- Svårare 12. Minska administrativa kostnader av LOV och LOU genom bättre möjligheter för uppföljning och kontroll
- System 13. Lägg inspektionsresurserna där de gör mest nytta och prioritera lärande och utveckling
- System 14. Reformera utbildningssystemet för att bättre kompetensförsörja välfärdens kärna

Detta kan SKR göra

Enkelt

15. Sprid effektiva lösningar och arbetssätt

Enkelt

16. Erbjud handgripligt stöd till medlemmarna att genomlys sin verksamhet utifrån ett antikrångelperspektiv

Enkelt

17. Se över SKRs egna pålagor

Enkelt

18. Arbeta in åtgärdsförslagen till staten i SKRs påverkansagenda

Svårare

19. Bidra till att normalisera det enkla (kommunal revision)

Svårare

20. Kraftsamla med staten och näringslivet för bättre tillämpning av EU-rätt i Sverige

Frågor?

Kontakta sofia.avdeitchikova@skr.se

Extra material

Vad händer när vi systematiskt gör strängare lagtolkningar än vad som är nödvändigt eller avsett?

En kommun med 60 000 invånare gör ca 250 inköp per år i spannet där direktupphandling är tillåten. Om i 40 % av fallen **formell upphandling** (50 timmars merarbete) görs i onödan, så blir det 100 upphandlingar/år som kunde ha varit direktupphandlingar, dvs. **5 000 timmar/år**. Detta motsvarar ca **tre årsarbetskrafter** i onödig administration - eller **3,2 miljoner kr/år** i extra administrativa kostnader som kunde frigöras till kärnverksamhet.

Förslag till åtgärder:

- ⇒ Genomlys enskilda förvaltningsområden, identifiera och avskaffa överkraven.
- ⇒ Utveckla standarder och förmåga till "minimitolkning".

Vad händer när det saknas enkla och standardiserade lösningar inom välfärden?

Hemtjänstens personal spenderar i genomsnitt 15-30 minuter om dagen på att **logga in i olika system**, för att det saknas enkla inloggningslösningar. Om inloggningen skulle ta hälften så lång tid skulle varje medarbetare kunna lägga 30-60 fler arbetstimmar per år på att möta brukare. Det är som att **frigöra över 2 000 heltidstjänster** till verksamheten där personalbristen är akut.

Förslag till åtgärder:

- ⇒ Standardisering (av t.ex. inloggningslösningar)
- ⇒ Investeringar i gemensam digital infrastruktur för offentlig sektor

Vad händer när strävan efter tillit och enkelhet krockar med krav på kontroll och formalia?

Kommuner och regioner som vill förenkla sin styrning möter inte sällan hinder, t.ex. när kommunal revision **efterfrågar fler mål, mer detaljerad uppföljning och dokumentation**. Det kan stå i direkt motsats till ambitionen att minska antalet styrsignaler, förenkla rapporteringen och ge verksamheterna större handlingsutrymme.

Förslag till åtgärder:

- ⇒ Uppdatering av God revisionssed i kommunal sektor.
- ⇒ Stärk förtroendevalda revisorers förmåga som beställare och kravställare.